

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 197

Datum	20 december
Van	College B&W
Behandeld door	J. Braat
Doorkiesnummer	62884
E-mailadres	j.braat@utrecht.nl
Kenmerk	30063822
Beleidsveld	Asiel en Integratie - Maatschappelijke ondersteuning

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2024 nummer 197 van raadslid/leden Tabasum Westra – Rik van der Graaf (ChristenUnie), mede namens Oumar Barry – Gert Dijkstra (EenUtrecht), Lars van Rooij – Ruben Snijder (Student & Starter), Venita Dada-Anthonij (D66), Hester Assen (PvdA), Beau Nederhand – Ruud Maas (Volt) en Sjaak van Bommel – Louise de Vries (Partij voor de Dieren) over Gevolgen en impact einde samenwerking LVV met Rijk. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Algemeen – wijze van beantwoording

In de beantwoording van uw vragen maken wij een onderscheid qua wijze van beantwoording. We zien ons hiertoe genoodzaakt vanwege:

- Beperkte ambtelijke capaciteit & prioritering: de beantwoording van deze vragen wordt gedaan door een zeer klein ambtelijk team dat alle thema's rondom de LVV en EU-arbeidsmigranten inclusief opvang verzorgt (o.a. de lokale versoberingsopgave, het lokale accounthouderschap, landelijke vertegenwoordiging om de impact van het Kabinetsbeleid te monitoren en pro-actief op te handelen). Al deze thema's vragen momenteel de volste aandacht. Dit vraagt daarom scherpe prioritering qua inzet van de beschikbare capaciteit.
- Omvang en soort vragen: We willen de gestelde schriftelijke vragen goed en zorgvuldig beantwoorden. U heeft bij een aantal vraagnummers meerdere vragen opgenomen, waardoor er in totaal maar liefst 41 vragen zijn gesteld. Bovendien gaan de vragen over verschillende onderwerpen die nader onderzoek vereisen waar niet altijd capaciteit of middelen voorhanden zijn.

Door de beperkte ambtelijke capaciteit, de tijd die beschikbaar is voor de beantwoording, de hoeveelheid en complexiteit van de vragen is het momenteel niet mogelijk om nu al uw vragen te beantwoorden.

We hanteren daarom een drietal momenten voor de beantwoording naar uw raad:

- Concrete beantwoording: dit is mogelijk voor een aantal van de gestelde vragen. De informatie hiertoe is bekend en beschikbaar.
- Beantwoording via de raadsbrief in Q1 2025: van een aantal vragen is het niet mogelijk om deze binnen de gestelde termijn te beantwoorden. Hierop komen we terug in de toegezegde raadsbrief van Q1 in 2025.

- *Beantwoording later in 2025: Voor de beantwoording van een aantal vragen is het simpelweg nu niet te voorspellen hoe dit in 2025 zal ontwikkelen, mede ingegeven door de inhoudelijke, procesmatige en met name financiële onzekerheid op dit dossier. Uiteraard willen we u, zoals u gewend bent, hier wel passend over informeren. We komen er in een later stadium in 2025 op terug.*

Vraag 1

Kan het college een totaaloverzicht geven van de kosten die gemaakt worden voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerde cliënten? Graag ontvangen we een overzicht van kosten per beleidsveld waar deze maatregel impact op heeft.

Antwoord 1

Ja. Over de afgelopen jaren bedroegen de kosten voor de uitvoering van de opvang en begeleiding van ongedocumenteerde cliënten 6 miljoen euro. Dit betrof de uitvoering binnen het LVV-programma.

De totale begroting is opgebouwd uit € 2 miljoen uit het coalitieakkoord, € 1 miljoen Voorjaarsnota voor 2025 en € 2 miljoen via het gemeentefonds voor 2025. Laatstgenoemde bedrag is akkoord op gegeven door het VNG-bestuur.

Vraag 2

Hoeveel ongedocumenteerden zouden in elk scenario (niet) geholpen c.q. (geen) onderdak gegeven worden? In hoeverre blijft de huidige opvangcapaciteit van 235 bedden behouden? Wat zijn de specifieke gevolgen van de toegang tot zorg en begeleiding voor deze groep? Wat zijn de gevolgen voor het aantal fte in de LVV-keten om de opvang en de ondersteuning te kunnen realiseren?

Antwoord 2

Het is niet duidelijk hoeveel ongedocumenteerden in elk scenario wel/niet geholpen zouden worden, danwel toegang tot onderdak krijgen. Voor 2025 zetten we in om de behaalde resultaten van afgelopen jaren te continueren. In de afgelopen jaren was er een capaciteit van 235 opvangplekken. Er zijn sinds de start van de LVV-pilot in 2019 in totaal meer dan 480 mensen geholpen. Het aantal ongedocumenteerde Utrechters dat zich in Utrecht bevindt ligt hoger en wordt geschat op 3.000. Voor komend jaar blijft het aantal opvangbedden op het niveau van de afgelopen jaren (conform [motie 418](#))

Het is onduidelijk wat de specifieke gevolgen zijn van de toegang tot zorg en begeleiding voor deze groep. Het is ook nog onduidelijk wat de gevolgen zijn voor het aantal fte in de LVV-keten om de opvang en ondersteuning te realiseren. We komen op deze impact uitgebreider terug in de raadsbrief van Q1 2025, mochten we daar dan al meer over kunnen zeggen.

Vraag 3

De kosten voor continuering van de LVV-opvang in de huidige variant zijn 6 miljoen euro per jaar. Bij benadering, wat zijn de kosten voor de stad als er geen preventieve opvang is en hogere kosten ontstaan op relevante domeinen zoals zorg, veiligheid en welzijn? Wat is de verhouding tussen preventieve opvangkosten en handhavingskosten achteraf?

Antwoord 3

Op deze vragen kunnen we voorlopig geen antwoord geven. Allereerst zullen we goed moeten monitoren wat de impact is van het nieuwe Rijksbeleid is. Dat is nog heel onzeker hoe dat uitpakt. Mogelijk dat we dit in de toekomst mee over kunnen zeggen en dat zullen we dan ook doen in latere communicatie.

Vraag 4

Is het college bereid een impactonderzoek te laten uitvoeren naar de effectieve inzet van publieke middelen voor maatschappelijke opvang te overwegen, specifiek met inbegrip van de LVV en de

breder maatschappelijke gevolgen? Zo ja, kan dit onderzoek worden uitgevoerd in samenwerking met andere grote steden, het Rijk en onafhankelijke onderzoeksinstituten? Op welke termijn verwacht het college een dergelijk onderzoek te kunnen starten en resultaten te kunnen delen?

Antwoord 4

Er zijn geen financiële middelen beschikbaar voor een dergelijk impactonderzoek. We hebben geen zicht op de mogelijke kosten hiervan, laat staan of dit mogelijk is bij de genoemde partijen. Er is simpelweg nog zeer veel onzeker rondom de LVV-thematieken. Passende opvolging hiervan belast het huidige ambtelijke team al in grote mate: dit geldt eveneens voor de lokale keten in hun drive om zoveel mogelijk mensen te kunnen blijven helpen in deze lastige tijden. We gaan vooralsnog goed monitoren wat de toekomstige lokale inrichting en het Rijksbeleid voor impact zal hebben in onze stad en zullen u het komende jaar, zoals u van ons gewend bent, tijdig informeren.

Vraag 5

Klopt het dat naast de beëindiging van de financiering LVV ook de samenwerking en informatievoorziening in het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO), als onderdeel van de LVV met het Rijk en maatschappelijke organisaties, stopgezet wordt?

Antwoord 5

Ja. Het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO), waarin Rijkspartners en maatschappelijke organisaties samenwerkten en informatie delen zal stoppen per 1 januari 2025.

Vraag 6

Kan er op een andere wijze alsnog worden samengewerkt naar een oplossing of werkbare afspraak met deze partijen? Wat betekent dit voor de opvang van ongedocumenteerden en hun perspectief?

Antwoord 6

Dit is momenteel niet bekend. Het is onduidelijk in welke hoedanigheid kan worden samengewerkt in dit specifieke verband met de Rijkspartijen per 1 januari 2025. Gemeenten, Utrecht voorop, hebben in de afgelopen maanden evenals komende tijd, stevig ingezet om meer duidelijkheid hieromtrent te verkrijgen vanuit het Rijk. Deze duidelijkheid hebben we niet gekregen. Het is daarom vooralsnog niet te voorspellen welke impact dit zal gaan hebben op de opvang van ongedocumenteerde mensen, evenals hun perspectief.

Vraag 7

Is er zonder deze samenwerking nog zicht op dossiers van ongedocumenteerden, wie zij zijn of welke zorg of begeleiding (juridisch, doormigratie of terugkeer) nodig is? Op welke wijze kan deze informatie alsnog verkregen worden?

Antwoord 7

De NGO's hebben zicht op de persoonlijk dossiers van ongedocumenteerde mensen. Dit blijft ook zo per 1 januari 2025. Echter, om dossiers te complementeren kunnen ook algemene informatieverzoeken dan wel aanvullende WOO-verzoeken ingediend worden om de dossiers van cliënten te verkrijgen bij de IND en DT&V. De ervaring leert dat dit vaak maanden kan duren voordat er gehoor wordt gegeven aan dergelijke verzoeken.

Vraag 8

Is bij het college bekend welk werkbaar alternatief de minister voorstelt? Zo ja, hoe ziet dat eruit? Past dit alternatief binnen de Utrechtse werkwijze? Zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld en is er overleg gevoerd over de uitvoering?

Antwoord 8

Nee, dit is niet bekend. De minister heeft alleen gesteld dat de financiering van het Rijk stopt, dat de mandatering van de gemeenten eindigt en dat het convenant per 1 januari 2025 wordt ingetrokken.

Vraag 9

Weet u in hoeverre ongedocumenteerden niet langer in Rotterdam en regio op andere wijze ondergebracht kunnen worden? Verwacht u dat Utrecht en regio hieraan bijdraagt door deze ongedocumenteerden van onderdak of andere ondersteuning te voorzien? Waarom wel of niet?

Antwoord 9

Rotterdam had 40 LVV-plekken, die regio-breed werden ingezet. De stad gaat per 1 januari 2025 stoppen met deze dienstverlening. Mogelijkerwijs zullen andere steden inspringen op deze ontwikkeling (bijv. Den Haag), maar dit is nog volstrekt onduidelijk. Wat dat betekent voor Utrecht is ook onbekend.

Vraag 10

Heeft Rotterdam met de minister maatwerk voor zeer zieke ongedocumenteerden overeengekomen en geldt deze afspraak dan ook voor andere LVV-steden?

Antwoord 10

Rotterdam is samen met de andere LVV-gemeenten in gesprek met minister Faber. Een afspraak voor maatwerk voor zieke ongedocumenteerden in Rotterdam of elders is tot dusver nog niet overeengekomen. Over deze ontwikkeling komen we bij u terug in de raadsbrief van Q1 2025.

Vraag 11

Hebben de pilotsteden onderling contact gehad over de implicaties van dit besluit? Is het college in overleg met andere LVV/BBB-steden? Zo ja, kunt u deze delen?

Antwoord 11

De pilotsteden staan onderling – met name ambtelijk - zeer frequent met elkaar in contact over deze ontwikkelingen. We voorzien dat er veel meer mensen op straat kunnen gaan komen, met alle implicaties op het gebied van openbare orde, veiligheid en publieke gezondheid. Zoals gebruikelijk houden we u goed op de hoogte over deze ontwikkeling(en) en informeren u direct indien de situatie daarom vraagt.

Vraag 12

Is het college hiervan op de hoogte en hoe interpreteert zij deze uitspraak in relatie tot de zorgplicht van het Rijk dan wel de gemeente voor haar inwoners? Kan deze uitspraak betekenen dat kosten die de gemeente Utrecht nu moet maken met terugwerkende kracht verhaald kunnen worden op het Rijk?

Antwoord 12

Wij zijn op de hoogte van deze implicaties en dit geeft reden tot zorg. Daarbij is binnen Utrecht het uitgangspunt om niet onder de humanitaire ondergrens te belanden, danwel het te bestendigen. Het baart ons zorgen dat het Rijk geen zorgende verantwoordelijkheid lijkt te willen nemen voor deze doelgroep. In hoeverre gemeenten kosten op het Rijk kan verhalen, hangt mede af van mogelijke juridische processen die gevoerd zouden kunnen worden, waarbij dit arrest een rol speelt. Uiteindelijk is de verwachting dat rechtbanken hier mogelijk uitspraken over gaan doen.

Vraag 13

Is het college bereid in haar lobby middels VNG dan wel de Landelijke Regie Tafel op de consequenties van dit arrest te wijzen?

Antwoord 13

Dit gebeurt al, met flinke regelmaat. De wethouder asiel neemt onder andere hierom deel aan de Tijdelijke Commissie Asiel en Migratie van de VNG en heeft ook zitting in de LRT. De gemeenten proberen op gehele migratie terrein het kabinet veelvuldig te wijzen op de negatieve consequenties. We laten in onze gezamenlijke lobby geen middel onbetuigd - zoals dit arrest - om het Rijk haar verantwoordelijkheid inhoudelijk en financieel te laten nemen.

Vraag 14

Zijn er andere (juridische) mogelijkheden voor de gemeente Utrecht om de staat te wijzen op haar verantwoordelijkheid tot zorgplicht voor dakloze ongedocumenteerden en het hen in staat stellen grondrechten effectief in te kunnen roepen? Zo ja, overweegt het college een dergelijke route?

Antwoord 14

We bestuderen in de huidige bijzondere situatie alle mogelijke routes om dakloosheid te voorkomen. Daarbij speelt ook de [aangenomen Tweede Kamer motie](#) Rajkowski, Boomsma een rol die de minister oproept om in gesprek met de gemeenten dakloosheid te voorkomen en terugkeer te stimuleren. Er lijkt een interdepartementale werkgroep onder coördinatie van de minister van Binnenlandse Zaken in 2025 van start te gaan om hier verder naar te kijken.

Inmiddels heeft op 18 december jl een zitting in de Voorlopige Voorziening bij de Rechtbank Utrecht plaatsgevonden. Daar werd door advocaat Fischer namens meer dan 102 Utrechtse ongedocumenteerden aangevoerd dat de beëindiging per 1 januari 2025 van de LVV inclusief opvang door de Staat in de persoon van minister Faber, onrechtmatig is. De uitkomst is op moment van schrijven nog niet bekend omdat de uitspraak vlak voor kerstmis wordt verwacht. We gaan u over de uitkomst en de gevolgen in Q1 nader informeren.

De uitkomst van de eerste rechtszaak over de beëindiging LVV in Rotterdam is ondertussen wel bekend. Daar heeft de rechter in de Voorlopige Voorziening beslist dat de staat in samenspraak met de gemeente Rotterdam onvoorwaardelijk opvang moet bieden in de LVV inclusief opvang tot 4 weken na beslissing op bezwaar. Het is nog niet bekend hoe dat er uit gaat zien. De voortgang hierop nemen we ook mee in onze brief in Q1.

Vraag 15

Welke concrete zorgen en verhoogde risico's signaleert de burgemeester in Utrecht? Welke toename en risico's ziet zij na sluiting of versoering van de LVV-opvang in Utrecht voor ongedocumenteerden? Welke meerwaarde ziet zij in de preventieve LVV-opvang in Utrecht toelichten in relatie tot genoemde risico's?

Antwoord 15

Het is te prematuur om hier nu al een uitspraak over te doen, maar zijn vanzelfsprekend voornemens het nauwkeurig te monitoren op basis van signalen uit de stad en ketenpartners. In een [eerdere raadsbrief aan uw raad](#) hebben we aangegeven te willen vermijden dat er opnieuw een "tunnel" gaat ontstaan zoals begin 2000 in Utrecht. Destijds bleek uit onderzoek dat in de 'tunnel' zo'n 30% ongedocumenteerde personen waren. Het is algemeen bekend wat voor enorme problematiek dit toentertijd in de stad met zich meebracht. Over de concrete, mogelijk nieuwe impact komen we terug een later stadium in 2025.

Vraag 16

In hoeverre is het college op de hoogte van dit besluit? Wat is de actuele stand van zaken van de zorg voor vreemdelingen met ernstige psychiatrische problematiek? Is er al een toename te zien op straat van deze kwetsbare personen die passende zorg nodig hebben? Hoe en met welke partijen kan geanticipeerd worden op verschillende scenario's, inclusief de sluiting van Veldzicht? Welke afspraken kan het college hierover met het Rijk of andere LVV/BBB-steden maken?

Antwoord 16

De situatie omtrent Veldzicht is nog volop gaande. We verwachten intensieve afstemming met diverse partijen, zowel gemeenten als het Rijk, in de komende periode om tot een oplossing te komen. We komen op deze kwestie concreter op terug in de raadsbrief van Q1 2025.

Vraag 17

Heeft het college reeds zicht op de uitkomsten van het onderzoek naar opvang door Veldzicht dat voor 1 december afgerond zou zijn? Zo ja, welke gevolgtrekking verbindt zij daaraan?

Antwoord 17

De situatie omtrent Veldzicht is nog volop gaande. De Kamer had bijna unaniem een motie aangenomen om Veldzicht in lijn met staande afspraken met gemeenten open te houden voor deze doelgroep. Dit werd door de verantwoordelijke bewindspersonen bevestigd, maar in de praktijk bleek dat helaas niet zo te zijn. Dit leidde tot kamervragen en publiciteit en de wethouders van de gemeente Amsterdam, Utrecht, Groningen en Eindhoven hebben op 11 december jl. de Tweede Kamer hierover met een brief geïnformeerd. Dit leidde nog niet tot toegang tot Veldzicht.

Daarom is een kort geding aangespannen door de Amsterdamse maatschappelijke organisatie ASKV die de Medische Opvang Ongedocumenteerden voor mensen met zware GGZ-problematiek organiseert. Het kort geding diende op 11 december jl en de uitkomst is dat een ongedocumenteerde man die eerder in Veldzicht verbleven had en op straat zwierf in Amsterdam, nu wel door Veldzicht opgenomen moet worden.

Het kabinet stelt dat de staande afspraken nog steeds geldig zijn. We hebben nu intensieve gesprekken tussen gemeenten, maatschappelijke organisaties met het Rijk om nu wel deze staande afspraken met Veldzicht ook in de praktijk gestand te doen. We houden u op de hoogte van de uitkomsten en komen erop terug in de raadsbrief van Q1 2025.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke Vragen | Gevolgen en impact einde samenwerking LVV met Rijk

26 november 2024

Op 4 september heeft de Minister aangekondigd 'de convenanten met de LVV-gemeenten per 1 januari 2025 op te zeggen en het bijbehorende mandaatbesluit per dezelfde datum in te trekken'.¹ Dit houdt in dat de financiering voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening of bed-bad-broodregeling wordt stopgezet, maar ook dat samenwerking met de gemeenten eindigt. De uitvoerbaarheid om op de Utrechtse werkwijze te voorzien in menswaardige opvang komt hierdoor onder grote druk te staan. De gevolgen zijn groot voor het welzijn van (ongedocumenteerde) bewoners, zorg, de veiligheid en openbare orde in de stad en de daarbij behorende financiële consequenties. In de eerste meeting op 26 september met de minister heeft de VNG middels de Landelijke Regietafel Migratie en Asiel aangegeven op welke bezwaren deze maatregel stuit. Zo pleit zij voor zorgvuldigheid, uitvoerbaarheid en tijdig overleg op zaken die decentraal geregeld worden.²

De ChristenUnie, EenUtrecht, Student&Starter, D66, PvdA, Volt en PvdD zijn van mening dat deze disproportionele maatregelen de rechtszekerheid en de zorgplicht voor alle inwoners van Utrecht schaadt en tevens de samenwerking tussen partnerorganisaties, Rijk en gemeenten onderling ondermijnt. Graag willen we een beter beeld krijgen van de gevolgen en impact op de stad en haar inwoners door de volgende vragen:

Kosten LVV

In de raadsbrief over de Gevolgen van het Hoofdlijnenakkoord zijn de scenario's gedeeld over de financiering van de LVV³. Daarbij is ingezet op behoud van de huidige LVV-opvang.

1. Kan het college een totaaloverzicht geven van de kosten die gemaakt worden voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerde cliënten? Graag ontvangen we een overzicht van kosten per beleidsveld waar deze maatregel impact op heeft.
2. Hoeveel ongedocumenteerden zouden in elk scenario (niet) geholpen c.q. (geen) onderdak gegeven worden? In hoeverre blijft de huidige opvangcapaciteit van 235 bedden behouden? Wat zijn de specifieke gevolgen van de toegang tot zorg en begeleiding voor deze groep? Wat zijn de gevolgen voor het aantal fte in de LVV-keten om de opvang en de ondersteuning te kunnen realiseren?

De maatschappelijke kosten voor daklozen, waarvan 20% ongedocumenteerden, ten tijde van de mensonterende "Tunnel" zijn geschat op 80.000-100.000 EUR per persoon/per jaar.

¹ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/faber-pvv-stopt-volgend-jaar-bijdrage-aan-bed-bad-broodregeling>

² <https://vng.nl/sites/default/files/2024-10/20241001-ledenbrief-actuele-situatie-asiel-en-migratie.pdf>

³ Raadsbrief van 11 juni 2024, Kenmerk 12438071, "Gevolgen hoofdlijnenakkoord op Asiel & Migratie (LVV, EU-arbeidsmigranten, Spreidingswet en huisvesting statushouders)

Voorkomen van dakloosheid is beter dan genezen. Kosten-batenanalyses tonen aan dat effectieve opvang een beroep op dure voorzieningen helpt voorkomen. Elke euro geïnvesteerd in preventieve maatschappelijke opvang levert 3 euro op.⁴

3. De kosten voor continuering van de LVV-opvang in de huidige variant zijn 6 miljoen euro per jaar. Bij benadering, wat zijn de kosten voor de stad als er *geen* preventieve opvang is en hogere kosten ontstaan op relevante domeinen zoals zorg, veiligheid en welzijn? Wat is de verhouding tussen preventieve opvangkosten en handhavingskosten achteraf?

Impactonderzoek naar effectieve inzet publieke middelen opvang

Er is weinig recent onderzoek voorhanden naar de werkelijke impact van LVV-opvang of -in bredere zin- maatschappelijke opvang in Utrecht. Uit onderzoek blijkt wel dat opvang goedkoper is dan op straat overleven en dat aanmerkelijk hogere kosten op andere domeinen zoals zorg en veiligheid worden vermeden.⁵ Om de impact van maatschappelijke opvang, waaronder LVV, in kaart te brengen is een uitvoeriger onderzoek wellicht een juist instrument, bijvoorbeeld een kosten-batenanalyse naar het (*social*) *return on investment*.

4. Is het college bereid een impactonderzoek te laten uitvoeren naar de effectieve inzet van publieke middelen voor maatschappelijke opvang te overwegen, specifiek met inbegrip van de LVV en de bredere maatschappelijke gevolgen? Zo ja, kan dit onderzoek worden uitgevoerd in samenwerking met andere grote steden, het Rijk en onafhankelijke onderzoeksinstituten? Op welke termijn verwacht het college een dergelijk onderzoek te kunnen starten en resultaten te kunnen delen?

Samenwerking Rijk – financiering en gegevens

5. Klopt het dat naast de beëindiging van de financiering LVV ook de samenwerking en informatievoorziening in het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO), als onderdeel van de LVV met het Rijk en maatschappelijke organisaties, stopgezet wordt?⁶

6. Kan er op een andere wijze alsnog worden samengewerkt naar een oplossing of werkbare afspraak met deze partijen? Wat betekent dit voor de opvang van ongedocumenteerden en hun perspectief?

7. Is er zonder deze samenwerking nog zicht op dossiers van ongedocumenteerden, wie zij zijn of welke zorg of begeleiding (juridisch, doormigratie of terugkeer) nodig is? Op welke wijze kan deze informatie alsnog verkregen worden?

Werkbaar alternatief

Voor gemeenten is het van groot belang om opvang en begeleiding te kunnen blijven bieden aan ongedocumenteerden om te voorkomen dat deze groep op straat belandt. De beëindiging van de LVV kan pas opgeschort worden als er door het kabinet een werkbaar alternatief voor omgang van deze groep is geïmplementeerd, zodat het welzijn van alle inwoners gegarandeerd blijft. Daarbij lijkt de minister de achtergrond van de betrokken regeling te negeren: regelmatig lukt het niet om uitgeprocedeerden te laten terugkeren (o.a. staatlozen, medische of oudere migranten) en dat zij zonder opvang dakloos worden, gaan zwerven en buiten beeld van de overheid raken. In navolging van een recent aangenomen motie zou er met gemeenten gewerkt worden aan een plan om dakloosheid te voorkomen.⁷

8. Is bij het college bekend welk werkbaar alternatief de minister voorstelt? Zo ja, hoe ziet dat eruit? Past dit alternatief binnen de Utrechtse werkwijze? Zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld en is er overleg gevoerd over de uitvoering?

Impact bedbadbrood-regeling in andere LVV-steden

Inmiddels is bekend dat Rotterdam stopt met de LVV opvang en er ook vanuit gaat dat andere LVV-steden de opvang van deze ongedocumenteerden voor hun rekening nemen.⁸ In reactie hierop besloot Den Haag een bedbadbrood-regeling juist te starten.

⁴ https://fd.nl/opinie/1532569/bed-bad-brood-sstraat?utm_term=Autofeed#Echobox=1728273691

⁵ <https://www.cebeon.nl/wp-content/uploads/2015/05/5600-10-Kosten-en-baten-van-Maatschappelijke-opvang.-Bouwstenen-voor-effectieve-inzet-van-publieke-middelen.pdf>

⁶ <https://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/over-dtv/leidraad-terugkeer-en-vertrek/overlegvormen/iso-lvv>

⁷ <https://vng.nl/sites/default/files/2024-10/20241029-brief-parlement-vng-position-papier-begrotingsbehandeling-asiel-migratie-2025.pdf>

⁸ <https://nos.nl/artikel/2539267-rotterdam-stopt-met-bed-bad-broodregeling-en-voorziet-problemen>

9. Weet u in hoeverre ongedocumenteerden niet langer in Rotterdam en regio op andere wijze ondergebracht kunnen worden? Verwacht u dat Utrecht en regio hieraan bijdraagt door deze ongedocumenteerden van onderdak of andere ondersteuning te voorzien? Waarom wel of niet?

10. Heeft Rotterdam met de minister maatwerk voor zeer zieke ongedocumenteerden overeengekomen en geldt deze afspraak dan ook voor andere LVV-steden?⁹

11. Hebben de pilotsteden onderling contact gehad over de implicaties van dit besluit? Is het college in overleg met andere LVV/bbb-steden? Zo ja, kunt u deze delen?

Zorgplicht Rijk en Gemeenten

Ook Europese regelgeving verlangt een minimum aan sociale bescherming voor ongedocumenteerden. Bij het nemen van deze maatregel zijn niet alle relevante perspectieven en belangen doorzien, benoemd en gewogen. Ook zijn mogelijk Europeesrechtelijke grenzen genegeerd. Op 3 oktober heeft het Hof een nieuw baanbrekende uitspraak over de bedbadbrood-regeling gedaan in het *Changu-arrest*.¹⁰ Die oordeelde dat de menselijke waardigheid in gevaar komt als de overheid een illegaal verblijvende derdelander, die nog niet is uitgezet, op straat zet zonder hem of haar te helpen met basisbehoeften, onderdak (bed), wassen (bad) en eten (brood). Deze uitspraak kan tot gevolg hebben dat het besluit tot beëindigen van de LVV-opvang uitgesteld dan wel teruggedraaid wordt en opvang voor ongedocumenteerden mogelijk blijft.

12. Is het college hiervan op de hoogte en hoe interpreteert zij deze uitspraak in relatie tot de zorgplicht van het Rijk dan wel de gemeente voor haar inwoners? Kan deze uitspraak betekenen dat kosten die de gemeente Utrecht nu moet maken met terugwerkende kracht verhaald kunnen worden op het Rijk?

13. Is het college bereid in haar lobby middels VNG dan wel de Landelijke Regie Tafel op de consequenties van dit arrest te wijzen?

14. Zijn er andere (juridische) mogelijkheden voor de gemeente Utrecht om de staat te wijzen op haar verantwoordelijkheid tot zorgplicht voor dakloze ongedocumenteerden en het hen in staat stellen grondrechten effectief in te kunnen roepen? Zo ja, overweegt het college een dergelijke route?

Handhaving

Ook de Politie heeft haar zorgen geuit over de gevolgen van sluiting LVV op verhoogd risico van kwetsbaarheid, criminaliteit en uitbuitingssituaties of mensenhandel.¹¹

15. Welke concrete zorgen en verhoogde risico's signaleert de burgemeester in Utrecht? Welke toename en risico's ziet zij na sluiting of versoering van de LVV-opvang in Utrecht voor ongedocumenteerden? Welke meerwaarde ziet zij in de preventieve LVV-opvang in Utrecht toelichten in relatie tot genoemde risico's?

Een andere recente maatregel betreft de sluiting van *kliniek Veldzicht*, de enige behandelkliniek waar asielzoekers kunnen verblijven met ernstige psychische problemen. LVV-partnerorganisaties hebben gewaarschuwd voor weigering van te zware gevallen in de opvang.¹² De Gemeente Amsterdam uitte haar zorgen over de potentiële toename kwetsbare mensen met ernstige psychische problemen op straat.¹³ Daarnaast zijn samenwerkingsafspraken vastgelegd in een convenant tussen o.a. CTP Veldzicht, COA en andere belanghebbende partijen. Dit convenant loopt af op 1 december 2024.¹⁴

⁹ <https://www.rijnmond.nl/nieuws/1911478/geen-tranen-en-minder-chaos-bij-debat-over-bed-bad-brood-maar-het-ongemak-blijft>

¹⁰ [https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/uitspraak-hof-eu-mogelijk-gevolgen-voor-bed-bad-brood#:~:text=Die%20oordeelde%20dat%20de%20menselijke,%20en%20eten%20\(brood\)](https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/uitspraak-hof-eu-mogelijk-gevolgen-voor-bed-bad-brood#:~:text=Die%20oordeelde%20dat%20de%20menselijke,%20en%20eten%20(brood))

¹¹ <https://nos.nl/artikel/2535987-ook-politie-bezorgd-over-stoppen-bed-bad-brood-opvang>

¹² <https://www.askv.nl/actie-veldzicht/>

¹³ <https://www.parool.nl/amsterdam/wederom-harde-kritiek-van-wethouder-groot-wassink-op-asielbeleid-minister-faber-is-een-bedreiging-voor-alle-amsterdammers~bd1d8942?referrer=https://www.google.com/>

¹⁴ Reactie Lid Podt TK brief Actuele stand van zaken zorg vreemdelingen met ernstige psychiatrische problematiek, Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 24

587, nr. 974, https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2024D37198&did=2024D37198

16. In hoeverre is het college op de hoogte van dit besluit? Wat is de actuele stand van zaken van de zorg voor vreemdelingen met ernstige psychiatrische problematiek? Is er al een toename te zien op straat van deze kwetsbare personen die passende zorg nodig hebben? Hoe en met welke partijen kan geanticipeerd worden op verschillende scenario's, inclusief de sluiting van Veldzicht? Welke afspraken kan het college hierover met het Rijk of andere LVV/bbb-steden maken?

17. Heeft het college reeds zicht op de uitkomsten van het onderzoek naar opvang door Veldzicht dat voor 1 december afgerond zou zijn? Zo ja, welke gevolgtrekking verbindt zij daaraan?

Gesteld door:

Rik van der Graaf – Tabasum Westra, ChristenUnie

Gert Dijkstra – Oumar Barry, EenUtrecht

Ruben Snijder – Lars van Rooij, Student&Starter

Venita Dada-Anthonij, D66

Hester Assen, PvdA

Ruud Maas – Beau Nederhand, Volt

Louise de Vries – Sjaak van Bommel, PvdD